

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

TÁJÉKOZTATÓ

Az Állami Számvevőszék olimpiai pályázat támogatására irányuló tevékenységéről

Az Országgyűlés a XXXIII. Olimpiai Játékok és a XVII. Paralimpiai Játékok 2024-es budapesti megrendezésére vonatkozó pályázati szándék támogatásáról szóló 31/2015. (VII. 7.) határozatában felkérte az Állami Számvevőszéket, hogy a közpénzek törvényes, szakszerű, gazdaságos és hatékony felhasználása érdekében nyújtson szakmai támogatást az olimpiai pályázat, illetve – győztes pályázat esetén – a játékok megrendezésének előkészítéséhez. Jelen tájékoztató összefoglalást ad a Számvevőszék által a kijelölt feladat kapcsán elvégzett szakmai tanácsadó tevékenységről, valamint ismerteti az elvégzett munka további hasznosításának irányait.

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerveként végzi tevékenységét. Az intézmény jogállásából fakadó egyik legfontosabb feladata, hogy tapasztalataival és a törvényben meghatározott tanácsadó tevékenységével, elemzéseivel, tanulmányaival támogassa az Országgyűlés törvényalkotó munkáját, ezáltal átláthatóbbá és eredményesebbé téve a közpénzek felhasználását, s hozzájárulva a közszolgáltatásokat biztosító intézmények és rendszerek hatékonyabb működéséhez.

Az ÁSZ a felkérésnek eleget téve, 2015-ben megkezdte a nagyberuházások korrupciós kockázatainak feltérképezését. Ennek keretében a Számvevőszék a beruházási projektek ellenőrzési tapasztalatainak, az integritás felmérések eredményeinek, továbbá az elmúlt 10-15 évben megrendezett olimpiákhoz kapcsolódó beruházások ellenőrzési megállapításainak összegyűjtésével tanulmányt készített, melyet 2016 májusában átadott az Országgyűlésnek.

1. Első szakasz: tanulmány a nagyberuházások integritási kockázatairól

A 2016. május 6-án nyilvánosságra hozott tanulmány számvevőszéki jelentések, szakmai publikációk és több hazai és külföldi eset tanulságait összevetve rámutatott: a nagyberuházások megvalósítását számos korrupciós kockázat fenyegeti. A nemzetközi tapasztalatok feldolgozása is megerősítette, hogy amennyiben a nagyberuházás olimpia megrendezésére irányul, akkor a korrupció kockázatát tovább növelik olyan tényezők, mint a fix végső határidő, a magas presztízs, az egyszeri és egyedi jelleg, illetve a komplexitás.

Ebből adódóan a korrupció csak akkor küszöbölhető ki, ha a nagyberuházásért felelős vezetők a korrupciós kockázatokat szisztematikusan feltárják és kialakítják, valamint a gyakorlatban is működtetik azt a kontrollrendszert, amely növeli a korrupcióval szembeni ellenálló-képességet. Egy ilyen rendszer kialakításához – a tanulmány szerint – a magyar jogszabályi környezet összességében megfelelő feltételeket biztosít, de szükség lehet az olimpia megrendezésének sajátosságait figyelembe vevő további jogszabályok megalkotására is.

A korrupciós veszélyeket növelő tényezők közül kiemelkednek a szabályozási környezet, a beruházás-szervezési megoldások és a résztvevők kiválasztásának kockázatai. Alapvetően a beruházásban résztvevők kiválasztásánál, a szerződéskötéseknél és a nem megfelelő teljesítésekre vonatkozó szankciók érvényesítésének elmaradásakor nyílik arra lehetőség, hogy a nem kellően gondos szakmai körültekintés és a nem megfelelő beruházás-szervezési eljárások

Az Állami Számvevőszék mint az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, a demokratikus intézményrendszer független alapintézménye. Küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, és hozzájáruljon a „jó kormányzáshoz”. Az ÁSZ javaslataival a közpénzek szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását, használatát segíti elő.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

következtében a hatékony megvalósítás, azaz a közösség érdeke helyett a magánérdekeknek kedvezzenek. A beruházás tervezésénél különösen nagy kockázatot jelent, ha nem végeznek körültekintő elemzéseket, számításokat a projekt alakulására, a lehetséges változásokra nézve. Jellemző példa, hogy az olimpiai beruházásokra vonatkozó nemzetközi tapasztalatok szerint rendszeresen, nagymértékben alábecsülik a rendezési költségeket.

A tanulmány szerint a korrupció megelőzésének és kiszűrésének legfontosabb feltétele az, hogy a nagyberuházások előkészítésének, lebonyolításának irányítási rendszerét úgy alakítsák ki, hogy az a beruházás minden szakaszában maximálisan figyelembe vegye a korrupciós kockázatokat és azok kezelésének erőforrásigényét. Az ÁSZ ennek érdekében, az olimpiai pályázat szakmai támogatásának második lépéseként vállalkozott egy módszertani útmutató kidolgozására, mely alapján felállítható az olimpiarendezés és általában a nagyberuházások esetén jelentkező integritási kockázatok kezelésére alkalmas kontrollrendszer.

2. Második szakasz: útmutató a kontrollrendszer felállításához

Az ÁSZ 2016 augusztusában jelentette be, hogy a pályázat szakmai támogatásának második lépéseként – a Számvevőszék által kifejlesztett és a tanulmány végén felvázolt – úgynevezett RÉS-elemzési módszer segítségével kidolgozza a korrupciós kockázatokat kezelő kontrollrendszer felállításának útmutatóját. A módszertan alkalmazása támogatást nyújt a nagyberuházások döntéshozóinak a korrupciós kockázatok azonosításához, és a megelőzésükre, csökkentésükre alkalmas integritásirányítási rendszer kiépítéséhez és működtetéséhez.

A szakmai anyag kiegészítése érdekében az ÁSZ 2016 novemberében egy javaslatcsomag kidolgozásába kezdett, melynek célja, hogy ajánlásokat fogalmazzon meg a beruházást megvalósító projektszervezetek számára az integritási kontrollok kiépítésére vonatkozóan. Ezzel egyidejűleg a Számvevőszék megkezdte egy Országgyűlésnek szánt szabályozási javaslat kidolgozását a nagyberuházásokra vonatkozó törvények korrupciós kockázatokat mérséklő előírásaival kapcsolatban.

3. Az olimpiai pályázat után: a számvevőszéki munka eredményeinek további hasznosítása

Az olimpia megrendezésére vonatkozó pályázatot 2017. március 1-jén vonta vissza a Fővárosi Közgyűlés, ami okafogyottá tette az ÁSZ támogató tevékenységét megalapozó országgyűlési határozatot is. Erre való tekintettel az Állami Számvevőszék lezártnak tekinti a pályázat támogatására vonatkozó projektjét. Továbbá az ÁSZ megkezdte a vonatkozó ellenőrzési feladatainak előkészítését. Mindemellett az elmúlt két évben elvégzett és jelenleg is folyamatban lévő munka hasznosulni tud más jelentős beruházások előkészítésénél, megvalósításánál és ellenőrzésénél. Az ÁSZ által az országgyűlési határozat végrehajtásának második szakaszában létrehozott munkaanyagok nagymértékben hozzájárulhatnak a jelentős – több nagy értékű projektet magukba foglaló – beruházások integritásának megteremtéséhez.

A jelentős beruházások integritását erősítő számvevőszéki termékek kifejlesztésének az alapelve az, hogy az integritásirányításnak szorosan és szervesen kapcsolódnia kell a beruházás szabályos és eredményes megvalósítását szolgáló projektmenedzsmenthez. Mindez azt jelenti, hogy az

Az Állami Számvevőszék mint az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, a demokratikus intézményrendszer független alapintézménye. Küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, és hozzájáruljon a „jó kormányzáshoz”. Az ÁSZ javaslataival a közpénzek szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását, használatát segíti elő.

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

integritásközpontú előkészítés és lebonyolítás hozzájárul a közpénzből megvalósuló jelentős beruházások eredményességéhez.

Az elkészült termékeket az ÁSZ nemcsak saját ellenőrzési tevékenysége során hasznosítja majd, hanem azokat a jelentős beruházások előkészítését, megvalósítását, finanszírozását, ellenőrzését végző kormányzati szervek rendelkezésére bocsátja.

Az Állami Számvevőszék mint az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, a demokratikus intézményrendszer független alapintézménye. Küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, és hozzájáruljon a „jó kormányzáshoz”. Az ÁSZ javaslataival a közpénzek szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását, használatát segíti elő.